T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yetmiş birinci İçtima

10.7.1338 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	**344**
2. — İcra Vekilleri muamelâtı	**349**
1. — Dahiliye Vekâleti Vekili intihabı (Niğde Mebusu Atâ Bey intihabedilmiştir.)	349
2. — İcra Vekillerinin sureti intihabı hakkındaki Kanunun kabulü dolayısiyle İcra Vekilleri Heyetinin istifası	349
3. — Erzurum Mebusu Hüseyin Avni Beyin, istifa eden vekillerin yerine yenileri intihabolununcaya kadar eskilerin vekâleten vazifelerine devam etmelerine dair takriri	351
3. — Âzayı kiram muamelâtı	**348**
1. — İktisat Encümenindeki münhallere âza intihabedilmesine dair Encümen Riyaseti tezkeresi	348
4. — Muhtelif evrak	**346**
1. — Bursa'nın Yunanlılar tarafından işgalinin senei devriyesi münasebetiyle İstanbul'da bulunan Encümeni vilâyet âzasından Necib ve ağnam taciri Lûmalı Rıza imzalariyle mevrut telgraf	346
2. — Bolu Mebusu merhum Yusuf İzzet Paşa'nın haremi Hayriye Melek hanımdan mevrut teşekkür telgrafı	346
5. — Tezkereler	**345**
1. — Hiyaneti vataniyeden on seneye mahkûm Muş'tan Abdülbaki Efendi hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi	345
2. — Biga Mebusu Mehmed Beyin, İdarei hususiyei vilâyet Kanununun tadiline dair kanun teklifinin (2/495) tetkik için Dahiliye Vekâletine gönderilmesine dair Dahiliye Vekâleti tezkeresi	345
3. — Müfettişi Umumilik kanunu lâyihasiyle ona mütaallik takrirlerin vekâlete gönderilmesine dair Dahiliye Vekâleti tezkeresi	345
4. — 1337 senesi Muvazenei Umumiye Kanununun sekizinci maddesinin lüzumu tefsirine dair Maliye Vekâleti tezkeresi (Hükümeti Milliye hudutları haricinde bulunanların mazuliyet maaşlarının kat'ına dair)	345
5. — Mükellefiyeti Nakliyei Askeriye Kanununun lüzumu tefsirine dair Maliye Vekâleti tezkeresi	345
6. — Yunan mezaliminin protestosu hakkındaki Meclis Kararının icabeden yerlere tebliğ olunduğuna dair Hariciye Vekâleti tezkeresi	346

Sayfa

7. — Ziraat Bankası Kanunu mucibince Ziraat Bankası Meclisi İdaresine mebuslardan iki zatın intihabedilmesine dair İktisat Vekâleti tezkeresi 346

8. — Memurin Muhakemat Heyetinin vazifesi harici olarak heyete havale edilen evrak için bir tetkik mercii tâyin edilmesine dair Memurin Muhakemat Heyeti Riyaseti tezkeresi 347

6. — İstizahlar 347

1. — Erzincan Mebusu Emin Beyin, Pursaklar köyünde zuhur eden vebayıbakarî hakkında İktisat Vekâletinden istizah takriri 347

7. — Mazbatalar 348

1. — Amasya Mebusu Ömer Lûtfi ve Kütahya Mebusu Ragıb Beyle rüfekasının, Harb kazançları itiraznamelerinin neticei tetkikine kadar Harb Kazançları Vergisinin tehiri tahsilleri hakkında kanun teklifi (2/490) ve Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbataları 348

2. — Karahisarı Sahib Mebusu İsmail Şükrü Efendinin, Harb Kazançları Vergisi Kanununun elli ikinci maddesinin tadiline dair kanun teklifi ve Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbataları (2/494) 348

3. — Müeccileliyeti Askeriye Vergisinin tefsirine dair İstida, Müdafaai Milliye ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbataları 348

4. — Mâlûlini guzat hakkında Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası 348

BİRİNCİ CELSE

Bed'i müzakerat; Saat : 2,00

REİS — Reisisani Rauf Beyefendi

KÂTİP : Hakkı Bey (Van)

REİS — Efendim celse küşadedildi. Zaptı sabık hulâsası okunacak.

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Birinci Celse

Reisisani Rauf Beyefendinin tahtı Riyasetlerinde bilinikat zaptı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul olundu. Ertuğrul Mebusu Mustafa Kemal Beyin, Divanı Temyizi Askerînin el'an teşkil edilmemesi esbabına, İstanbul Mebusu Ali Rıza Beyin, Kayseri Mensucat Fabrikasına ve zâbitana elbise bedeli ita edilmemesi esbabına dair sual takriri Müdafaai Milliye Vekâletine havale edildi. Heyeti Umumiye içtimalarının sureti taksimi hakkındaki karar Heyeti Umumiyeye arz edilerek kabul olundu. Hiyaneti vataniye ile mahkûm Yusuf mahdumu Mahmud hakkındaki hükmün ref'ine, on sene küreğe mahkûm Molla İsmail'in cezasının üç seneye tenziline ve Çerkes Ömer Beyin cezasının ref'ine dair Adliye Encümeni mazbatalariyle on beş sene küreğe mahkûm Osmanoğlu Mehmed'in bakıyei müddeti cezaiyesinin affına dair lâyihai kanuniye müstaceliyet karariyle aynen kabul olundu. Sair encümenlerden mevrut mazbatalar ruznameye alındı.

Bilâhara Heyeti Vekilenin sureti intihabı hakkındaki lâyihai kanuniyenin müzakeresine geçilerek lâyihadaki birinci, ikinci, üçüncü maddeler makamına kaim olmak ve birinci maddeyi teşkil etmek üzere Sivas Mebusu Vâsıf Beyle rüfekasının teklifi kabul edilip teneffüs için celse tatil olundu.

İkinci Celse

Rauf Beyefendinin tahtı Riyasetlerinde bilinikat kanunun 2, 4, 5, 6 ncı maddeleri aynen,

3 ncü maddesi tadilen kabul ve heyeti umumiyesi tâyini esami ile reye konularak 46 ret ve 14 müstenkife karşı 124 reyle kabul edildi. Ve Teşkilâtı Esasiye Kanununun 9 ncu maddesinin tadili hakkındaki teklifin müzakeresi tehir edildi. Dahiliye Vekili Fethi Beyin yerine bir vekil intihabına dair Riyaseti Celile tezkeresi kıraat ve müzakere edilerek intihabın Pazartesi gününe tehiri karargir oldu. Ve Pazartesi günü içtima olunmak üzere celseye nihayet verildi.

Reisisani	Kâtip	Kâtip
Rauf	Van	İzmir
	Hakkı	*Enver*

REİS — Zaptı sabık hulâsası hakkında söz istiyen var mı? (Hayır sadaları) Zaptı sabık hulâsasını aynen kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Zaptı sabık hulâsası aynen kabul edilmiştir.

5. — TEZKERELER

1. — Hiyaneti vataniyeden on sene hapse mahkûm Muş'tan Abdülbaki Efendi hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi

REİS — Hiyaneti vataniye cürmünden maznun Abdülbaki Efendinin evrakı hükmiyesinin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi var, Adliye Encümenine gönderiyoruz.

2. — Biga Mebusu Mehmed Beyin, İdarei hususiyei vilâyat Kanununun tadiline dair kanun teklifinin tetkiki için Dahiliye Vekâletine gönderilmesi hakkında Dahiliye Vekâleti tezkeresi

REİS — Biga Mebusu Mehmed Bey tarafından verilip Dahiliye Encümeninde bulunan İdarei hususiyei vilâyat Kanununun - tetkikat icra edilmek üzere - irsaline dair Dahiliye Vekâleti tezkeresi var. Heyeti Âliyenize arz edilerek reylerinizi istihsal edeceğiz.

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Biga Mebusu Mehmed Beyefendi tarafından ita kılınıp Dahiliye Encümeninde bulunmakta olan İdarei hususiyei vilâyat kanunu lâyihasının muktazi tetkikatın icrası zımmında vekâleti âciziye irsal ve tevdiine müsaadesi Celilei Riyasetpenahileri rica olunur efendim.

6 Temmuz 1338
Dahiliye Vekili
Ali Fethi

REİS — Efendim Dahiliye Vekâletine teklifin gönderilmesini kabul edenler lûtfen el kaldırsın. İrsali kabul edilmiştir efendim.

3. — Müfettişi Umumilik kanunu lâyihasiyle ona mütaallik takrirlerin vekâlete gönderilmesine dair Dahiliye Vekâleti tezkeresi

REİS — Heyeti Umumiyede bulunan Müfettişi Umumilik Kanuniyle bu baptaki takrirler üzerinde tetkikat icrası zımmında mezkûr lâyihanın irsaline dair Dahiliye Vekâleti tezkeresi var, okunacak :

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Meclisi Âlinin Heyeti Umumiyesinde bulunan Müfettişi Umumilik Kanuniyle kanunu mezkûre ait takrir suretlerinin, muktazi tetkikatı icra kılınmak üzere Vekâleti âciziye irsal ve tevdiine müsaadei Celilei Riyasetpenahilerinin şayan buyurulması rica olunur efendim.

6 Temmuz 1338
Dahiliye Vekili
Ali Fethi

REİS — Müfettişi Umumilik Kanunu ve teferruatı hakkındaki Dahiliye Vekilinin talebini kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

4. — 1337 senesi Muvazenei Umumiye Kanununun sekizinci maddesinin lüzumu tefsirine dair (Hükümeti milliye hudutları haricinde bulunan mazuliyet maaşlarının kat'ı hakkında) Maliye Vekâleti tezkeresi

REİS — 1337 senesi Muvazenei Umumiye Kanununun sekizinci maddesinin lüzumu tefsirine dair Maliye Vekâleti tezkeresi var efendim. Muvazenei Maliye Encümenine gönderiyoruz.

5. — Mükellefiyeti nakliyei askeriye Kanununun lüzumu tefsirine dair Maliye Vekâleti tezkersi

REİS — Mükellefiyeti nakliyei askeriye Kanununun beşinci maddesinin lüzumu tefsirine

dair Maliye Vekâleti tezkeresi var, Müdafaai Milliye Encümenine gönderiyoruz.

6. — Yunan mezaliminin protestosu hakkındaki Meclis Kararının icabeden yerlere tebliğ olunduğuna dair Hariciye Vekâleti tezkeresi

REİS — Efendim, protestonun tebliğ edildiğine dair Hariciye Vekâletinin tezkeresi vardır. Heyeti Aliyenize arz edilecektir.

T. B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

883/2547 numaralı ve 28 . VI . 1338 tarihli tezkereye cevaptır.

Memaliki meşgulede Yunan mezalim ve fecayiini mileli mütemeddine parlâmento ve matbuatına protesto etmek üzere tanzim buyurulan protestonamenin bir suretleri şehrimizde bulunan, Afgan, Azerbaycan, İran sefirlerine ve sureti mütercemeleri Rus Sefiri ile Miralay Mojen'e tevdi edilmiş ve memaliki ecnebiyede icabeden makamata tevdii zımnında Hamid Beye, Moskova Sefaretine, Paris, Roma, Tiflis ve Bakû mümesnilliklerine ve Şark Cephesi Kumandanlığına gönderilmiştir efendim.

2 Temmuz 1338
Hariciye Vekili
Yusuf Kemal

7. — Ziraat Bankası Kanunu mucibince Ziraat Bankası Meclisi İdaresine mebuslardan iki zatın intihabedilmesine dair İktisat Vekâleti tezkeresi

REİS — Ziraat Bankası Kanunu mucibince Zirrat bank Meclisi idaresine Meclisten iki zatın intihabı hakkında İktisat Vekâleti tezkeresi var, okunacak.

T. B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Ziraat Bankasının senei haliye bütçesine dercolunup Meclisi Âlice bilmüzakere kabul buyurulan maddei kanuniye mucibince mezkûr banka Meclisi İdaresine Büyük Millet Meclisi âzası meyanından intihabı icabeden bir Reis ve bir Âzanın tesrii intihabı Meclisi İdarenin bir an evvel temini faaliyeti için zaruri bulunmakla ifayı muktazası rica ve teyidi ihtiram olunur olbapta.

5 Temmuz 1338
İktisat Vekili
Hasan Hüsnü

REİS — Efendim, tensip buyurursanız bu bapta Divanı Riyasetçe icabı tezekkür olunsun. Bilâhara Heyeti Celileye arzı malûmat edilsin, badehu ona göre bir karar ittihaz buyurulsun. (Muvafık sadaları)

4. — MUHTELİF EVRAK

1. — Bursa'nın Yunanlılar tarafından işgalinin senei devriyesi münasebetiyle İstanbul'da bulunan Encümeni Vilâyet âzasından Necib ve ağnam taciri Lûmalı Rıza imzalariyle mevrut telgraf

REİS — Bursa'nın senei devriyei işgali münasebetiyle mevrut telgraf vardır. Heyeti Aliyenize arz edilecektir.

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Bugünkü - 8 Temmuz - yeşil Bursa'mızın melûn ve mülevves Yunan ayaklariyle çiğnendiği matemli günün ikinci senesi olup bittiğini ihtar ve dil ve canımızda açılmış olan onulmaz yaraları pek elîm bir surette teşdidettiği ve mukaddes yurdumuzda hain düşmandan her gün birer suretle envai mezalime düçar olan dindaşlarımızı da hatırlatarak ciğerlerimizden kopup gelen gözyaşları gözlerimizden yağmur gibi akmakta olduğu halde muazzam ve mansur ordumuzun naili emel ve aziz vatanımızın payı düşmanı makhurdan tahlis ve tahliyesine bir an evvel muvaffak olması deavat ve temenniyatını Barigâhı ehadiyyete tekraren ref'i ve isal eylediğimizi Bursalılar namına arz ve takdimi ihtiramat ve tazimat eyleriz. Baki Allahü yüavinüküm fi küllilumur.

7 . VII . 1338

İstanbul'da Bursa Encümeni Vilâyet Âzasından
Ulucami İkinci İmamı
Necib

Bursa Ağnam Tacirlerinden Hacı Recebzâde
Lûmalı Rıza

Kirmastı eşrafından
Uğurlu İsmail

Karacabey eşrafından
Nuri

Orhaneli eşrafından
Altuncuoğlu Mustafa

2. — Bolu Mebusu merhum Yusuf İzzet Paşanın haremi Hayriye Melek Hanımdan mevrut teşekkür telgrafı

REİS — Bolu Mebusu Merhum İzzet Paşa Hazretlerinin haremi Hanım tarafından mevrut

telgraf vardır. Malûmuâliniz merhum arkadaşımızın refikasına taziyet telgrafnamesi çekilmişti. Ona cevaptır :

Ankara'da Büyük Millet Meclisi Reisi ve Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

19 . IV . 1338 tarihli taziyenamelerini yeni aldım. Hasta idim, son darbe beni bir sanatoryuma iltica mecburiyetinde bırakacak kadar sarstı. Mümkün olursa bu ay nihayetinde gideceğim. Belki ölüm yolunda bulunduğum bu büyük acı günlerinde son ve yegâne tesellim zevcimin bütün hayatında namus, vazife hislerine esir olduğunu zatı Devletlerinden işitmektir. Bana bu teselliyi verdiğiniz için size ve tercümanı hissiyatı olduğunuz muhterem arkadaşlarınıza da bütün ruhumla teşekkür ederim.

Merhum Yusuf İzzet Paşa Haremi
Hayriye Melek

6. — İSTİZAHLAR

1. — Erzincan Mebusu Emin Beyin, Porsaklar köyünde zuhur eden vebayı bakarî hakkında İktisat Vekâletinden istizah takriri

REİS — Vebayı bakarî hakkında Erzincan Mebusu Emin Beyin, İktisat Vekâletinden istizah takriri vardır. Heyeti Âlinize arz ediyoruz:

Riyaseti Celileye

Ankara'nın takriben bir saat mesafesinde kâin (Porsaklar karyesinde vebayı bakarinin şiddetle icrayı tahribat ettiği müşahede olunması üzerine bizzat İktisat Vekâletine müracaat ederek makamında görülebilmek mazhariyeti mütassır olan Vekil Beyefendi bulunamamış ve memurini aidesine malûmat verilmekle beraber kendisi de Ziraat Mektebi önünde görülerek tekidi keyfiyet edilmiş olduğu ve ertesi günü de memurini fenniyenin izamı va'di alındığı halde on beş gündür Vekâleti müşarünileyhada hiçbir hareket görülememiştir. Bunun neticesi olarak hastalık Saray köyüne sirayet ederek tahribatını pek feci bir surette tevsi eylemiştir. Serveti milliyeyi imhaya ve binnetice memleket vesaiti nakliyesini taklile sebebolan şu lâkaydinin ne gibi esbaba müstenidolduğunu Vekili Müşarünileyhten istihzah eylerim.

8 Temmuz 1338
Erzincan Mebusu
Mehmed Emin

REİS — Efendim, İktisat Vekâletinden istizahı mütazammın Erzincan Mebusu Emin Beyin verdiği takriri kabul edenler lûtfen el kaldırsınlar... Kabul edilmedi, efendim.

8. — Memurin Muhakemat Heyetinin vazifesi harici olarak heyete havale edilen evraklar için bir tetkik mercii tâyin edilmesine dair Memurin Muhakemat Heyeti Riyaseti tezkeresi

REİS — Memurin Muhakemat Heyetine tevdi olunan evrak hakkında Memurin Muhakemat Heyetinin tezkeresi var, Heyeti Âliyenize arz ediyoruz.

Riyaseti Celileye

Memurin Muhakemat Heyetinin vazife ve salâhiyeti Meclisi Âlice kabul buyurulmuş olan 4 Temmuz 1337 tarih ve 131 numaralı Kanunla 31 Kânunuevvel 1337 tarih ve 177 numaralı maddei müzeyyele mucibince memurine mütaallik evrakı muhakemeyi derecei saniyede tetkik ve İdarei umumiyei vilâyat Kanununun 67, 68 ve 135, 146 ncı maddelerinde muharrer mevad ve mesaili istinafen ve temyizen rüyet eylemekten ibaret olduğu halde bâzı makamat ve devairce bunun haricindeki evrak gönderilmekte ve kanunen salâhiyet harici görülmesine mebni rüyet olunamamakta veyahut ademisalâhiyet kararı itasına mecburiyet hâsıl olmaktadır. Bu hal ise işlerin sürüncemede kalması ve binnetice alâkadar olanların mutazarrır olmasını mucibolacağından Şûrayı Devlet Heyeti Umumiyesine ait fakat Memurin Muhakemat Heyetinin vazife ve salâhiyetine dair mevaddı kanuniyeye nazaran heyetimizin vazifesinden hariç mesailin mercii tetkikının bir an evvel tâyinini ehemmiyetle arz ve istirham eyleriz.

Memurin Muhakemat Heyeti Reisi
Lâzistan Mebusu
Esad

Reisisani
Sivas Mebusu
Emîr

Âza
Sivas Mebusu
Mustafa Taki

Âza
Niğde Mebusu
Mustafa Hilmi

Âza
Saruhan Mebusu
Ömer Lûtfi

Âza
Maraş Mebusu
Mehmed Hasib

Âza	Âza
Canik Mebusu	Antalya Mebusu
Şükrü	Halil İbrahim

Âza
Kayseri Mebusu
Âtıf

ESAD B. (Lâzistan) — Malûmuâliniz Meclisi Âlice kabul buyurulmuş olan kanun mucibince memurinin muhakemesine bakılıyor, bir de İdarei umumiyei vilâyat Kanununun 67, 68, 135, 146 ncı maddeleri mucibince birtakım mesail tetkik olunuyor. Halbuki malûmuâliniz, Şûrayı Devletin mütenevvi ve muhtelif vazaifi vardır. Meselâ devair arasındaki ihtilâfat, imtiyazat, kanun tefsiri gibi mesail ile de iştigal eder. Halbuki bu heyete verilen salâhiyet mahduttur. Vazife ve salâhiyet harici olarak bize bâzı evrak geliyor. Tabiî biz de bakamıyoruz. Esasen bu heyetin vazaifinden hariç kalan diğer vazaifin de, bu heyet tarafından rüyet edilmesine dair teklif vâkı olmuştur. Dahiliye Encümeni de bunu tasvibederek Heyeti Umumiyeye takdim etmiştir. Onun için bu teklifin bir an evvel ruznameye alınmasını ve mevaddı müstacele meyanına konularak bir an evvel müzakeresini teklif ediyorum. (Kabul, sadaları)

REİS — Efendim, Encümen Reisi Beyin de ifade buyurduğu veçhile, bu hususta Dahiliye Encümeninin de bir teklifi kanunisi var, Heyeti Umumiyeye mal olmuştur. Memurin Muhakemat Heyetinin tezkeresi de Heyeti Âliyenizce tasvip buyurulursa her ikisini tevhiden ve müstacelen müzakere edelim. Müstacelen ruznameye alınarak müzakeresini kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

3. — ÂZAYI KİRAM MUAMELÂTI

1. — İktisat Encümenindeki münhallere âza intihabedilmesine dair Encümen Riyaseti tezkeresi

REİS — İktisat Encümeni Reisi Dr. Tevfik Rüşdü Beyin tezkeresi var, Heyeti Aliyenize arz edilecektir.

Riyaseti Celileye

Encümenimizin âtide esamisi muharrer zevatın infikâkleri hasebiyle yerlerine şubelerce intihabat icrasının istikmalini rica eylerim efendim.

	Şube
Sıddık B. (Çorum)	5
Sadeddin B. (Menteşe)	1
Hacı Nuri B. (Siird)	2
Hacı Bekir Ef. (Konya)	2
İsmail Subhi B. (Burdur)	3
Nebil Ef. (Karahisarı Sahib)	4

İktisat Encümeni Reisi
Dr. Tevfik Rüşdü

Tensip buyurursanız aidoldukları şubelere tebligat ifa edelim. Bu zevatı intihap buyursunlar. Encümenin bu teklifini kabul edenler lûtfen el kaldırsın, kabul edilmiştir efendim.

7. — MAZBATALAR

1. — Amasya Mebusu Ömer Lûtfi Beyle Kütahya Mebusu Ragıb Bey ve rüfekasının, Harb kazancları itiraznamelerinin neticei tetkikine dair Harb Kazancları Vergisinin tecili tahsilleri hakkında kanun teklifi ve Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbataları (2/490)

REİS — Harb Kazancları Kararnamesi hakkında Amasya Mebusu Ömer Lûtfi Bey ve rüfekasının,

2. — Karahisarı Sahib Mebusu İsmail Şükrü Efendinin Harb Kazancları Vergisi Kanununun 52 nci maddesinin tadiline dair kanun teklifi ve Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbataları (2/494)

REİS — Düşman istilâsı dolayısiyle mutazarrır eşhasın Harb Vergileri hakkında Karahisar Mebusu Şükrü Efendinin teklifleriyle bu bapta Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası var. Ruznameye alıyoruz.

3. — Müecceliyeti Askeriye Vergisinin tefsirine dair İstida, Müdafaai Milliye ve Muvazenei Maliye encüenleri mazbataları

REİS — Müecceliyeti Askeriye Vergisi Kanununun tefsirine dair Muvazenei Maliye Encümeni mazbatasını keza ruznameye alıyoruz.

4. — Mâlûlini guzat hakkında Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası

REİS — Mâlûlini guzat hakkında Muvazenei

Maliye Encümeni mazbatası... Bunu dahi ruznameye alıyoruz.

2. — İCRA VEKİLLERİ MUAMELÂTI

1. — Dahiliye Vekâleti Vekili intihabı

REİS — Bugünkü ruznamemizde bundan evvelki içtimamızda Heyeti Celilenizin kararı veçhile Dahiliye Vekilinin gaybubeti müddetince kendisine vekâlet edecek zatın intihabı vardır. Evvelemirde Dahiliye Vekiline vekil intihabı muamelesini icra edelim. Lûtfen reylerinizi hafi olarak ihzar buyurunuz. Esami okundukça kutuya vaz'edersiniz.

(Âra istimal edildi ve tasnifi âraya Mehmed Âkif Bey (Burdur), Fevzi Efendi (Batum), Dr. Refik Bey (Bayezid) memur oldular.)

REİS — On dakika teneffüs için celseyi tatil ediyorum.

Hitamı celse; saat : 2,40

İKİNCİ CELSE

Bed'i müzakerat; saat : 2,55

REİS — Reisisani Rauf Beyefendi

KÂTİP : Hakkı Bey (Van)

REİS — Celse küşadedildi. Mezun bulunan Dahiliye Vekili Fethi Beye vekâlet edecek zat için yapılan intihap neticesinde reye iştirak eden rüfekanın adedi 188 dir. Şu halde muamele tamam, 160 reyle Niğde Mebusu Atâ Bey, Fethi Beye vekâlet etmek üzere Dahiliye Vekâletine intihabolunmuştur. (Alkışlar)

ATA B. (Niğde) — Efendiler, Heyeti Celilenin hakkı âcizanemde gösterdiği âsarı müveddet ve teveccühten dolayı arzı şükran eylerim. Tevdi buyurulan şu müşkül vazifeyi bendeniz de Heyeti Celilenizin itimadına istinaden deruhde edeceğim. Tevfik Allahtandır ve ben de siam miktarında çalışacağım. (Allah muvaffak eylesin sesleri)

2. — İcra Vekillerinin sureti intihabına dair Kanunun kabulü dolayısiyle İcra Vekilleri Heyetinin istifası

REİS — Efendim Heyeti Vekilenin sureti intihabına dair ahiren Heyeti Aliyenizce kabul olunan kanun münasebetiyle bugün Heyeti Vekileyi teşkil eden zevatın Meclisi Âliye arz edilmek üzere istifanameleri vardır. Yegân yegân Heyeti Aliyenize arz edilecektir.

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

İcra Vekillerinin sureti nitihabına dair Meclisi Âlice kabul buyurulan Kanun usulü intihabın tadilini tazammun eylediğine binaen mukaddema namzet usuliyle intihabedildiğim Maliye Vekâletinden istifamın lûtfen kabul buyurulması müsterhamdır.

9 Temmuz 1338
Gümüşhane Mebusu
Hasan Fehmi

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Hariciye Vekâletine intihabı âcizanem 4 Teşrinisani 1336 tarihli Kanuna tevfikan vukubulmuş olmasına ve ahiren bu kanun 8 Temmuz 1338 tarihli Kanun ile ilga olunarak kanunu cedide göre intihap Makamı Riyasetten namzet gösterilmeksizin doğrudan doğruya Büyük Millet Meclisi Âlisince yapılacağına binaen yeni usülde intihap buyurulacak bir arkadaşınıza terki vazife etmek için Vekâleti mezkûreden af buyurulmaklığımı istirham eylerim efendim.

9 Temmuz 1338
Kastamonu Mebusu
Yusuf Kemal

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

İcra Vekillerinin sureti intihabına dair kabul edilen 8 Temmuz 1338 tarihli Kanun uhdei âcizaneme tevdi edilen Adliye Vekâleti vazifesinin hitama erdiğini tazammun eylemesi hasabiyle, istifamı maal ihitiram arz eylerim efendim.

9 Temmuz 1338
Saruhan Mebusu
Refik Şevket

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Heyeti Vekilenin sureti intihabına dair Büyük Millet Meclisince kabul edilen 8 Temmuz 1338 tarihli Kanun mucibince İcra Vekillerinin yeniden intihabı muktazi olduğu kanaatiyle İktisat Vekâletinden istifa ettiğimi arz ile teyidi hürmet eylerim. Olbapta emir ve ferman hazreti menlehülemrindir.

9 Temmuz 1338
İktisat Vekili
Hasan Hüsnü

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Nafıa Vekâleti Vekilliğine intihabı âcizanem 4 Teşrinisani 1336 tarihli Kanuna tevfikan icra buyurulmuş olmasına ve ahiren bu kanun 8 Temmuz 1338 tarihli Kanun ile ilga olunarak kanunu cedide göre intihap; Makamı Riyasetten namzet gösterilmeksizin doğrudan doğruya Büyük Millet Meclisi Âlisince yapılacağına mebni yeni usulde intihap buyurulacak bir arkadaşımıza terki vazife etmek üzere Vekâleti mezkûreden af buyurulmaklığımı rica ederim efendim.

9 Temmuz 1338
Nafıa Vekâleti Vekili
Dr. Adnan

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Umuru Şer'iye ve Evkaf Vekâletine intihabı âcizanem 4 Teşrinisani 1336 tarihli Kanuna tevfikan icra buyurulmuş olmasına ve ahiren bu kanun 8 Temmuz 1338 tarihli Kanun ile ilga olunarak kanunu cedide göre intihap, Makamı Riyasetten namzet gösterilmeksizin doğrudan doğruya Büyük Millet Meclisi Âlisince yapılacağına mebni kanunu cedit mucibince intihap buyurulacak bir arkadaşımıza terki vazife etmek için Vekâleti mezkûreden af buyurulmaklığımı istirham eylerim efendim.

9 Temmuz 1338
Umuru Şer'iye ve Evkaf Vekili
Eskişehir Mebusu
Abdullah Azmi

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

İcra Vekillerinin sureti intihabına dair Meclisi Âlice kabul buyurulan 8 Temmuz 1338 tarihli Kanun vazifei âcizaneme nihayet vermiş olacağından Maarif Vekâletinden istifamı maalihtiram arz eylerim efendim.

Maarif Vekili
Karesi
Mehmed Vehbi

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

İcra Vekillerinin sureti intihabına dair Meclisi Âlice kabul buyurulan 8 Temmuz 1338 tarihli Kanun vazifei âcizaneme nihayet vermiş olacağından Müdafaai Milliye Vekâletinden istifamı maalihtiram arz eylerim efendim.

9 Temmuz 1338
Karesi Mebusu
Kâzım

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Heyeti Vekilenin ve Riyasetinin sureti intihabına dair Büyük Millet Meclisince kabul edilen 8 Temmuz 1338 tarihli Kanun mucibince yeniden intihap muktazi olduğu kanaatiyle Erkânı Harbiyei Umumiye Vekâletiyle beraber Heyeti Vekile Riyasetinden istifa eylediğimi arz eylerim efendim.

9 Temmuz 1338
İcra Vekilleri Heyeti Reisi ve Erkânı Harbiyei Umumiye Vekili
Fevzi

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Heyeti Vekilenin sureti intihabına dair Büyük Millet Meclisince kabul edilen 8 Temmuz 1338 tarihli Kanun mucibince İcra Vekillerinin yeniden intihabı muktazi olduğu kanaatiyle Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekâleti Vekilliğinden istifa eylediğimi arz eylerim efendim.

9 Temmuz 1338
Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiiye Vekâleti Vekili
Dr. Fuad

REİS — Efendim Heyeti Aliyenizce kabul edilen kanun mucibince Heyeti Vekile usule tebaan Heyeti Aliyenize münferiden istifanamelerini takdim etmiştir. Zannı âcizaneme göre yeniden intihabat icra edilinceye kadar memleketin Hükümetsiz kalmasını tabiî Heyeti Celileniz tasvip buyurmaz. Binaenaleyh intihabat ikmal edilinceye kadar eğer münasip görürseniz Heyeti hazıranın sabık vazifelerinde devamı memuriyetleri muvafıktır. (Hay hay, sesleri) Bu bapta Erzurum Mebusu Hüseyin Avni Bey bir takrir vermiştir. Okuyorum.

3. — Erzurum Mebusu Hüseyin Avni Beyin, istifa eden vekillerin yerine yenileri intihabedilinceye kadar eskilerin vekâleten vazifelerine devam etmelerine dair takriri

Riyaseti Celileye

İstifa eden arkadaşlarımızın yerlerine intihabolununcaya kadar kemafissabık vazifelerine vekâleten devam etmelerini rica ederim.

10 Temmuz 1338
Erzurum Mebusu
Hüseyin Avni

REİS — Bu da bendenizin mâruzatıma tevafuk ediyor. Reye koyacağım, zannederim Heyeti Celileniz de bunda müttefiktir. İntihabat neticelininceye kadar istifa buyuran zevatın kemafissabık vazifelerinde devam etmesini kabul buyuranlar lûtfen el kaldırsın. Vekâleten ifayı vazife etmeleri ittifaka yakın bir ekseriyetle kabul edilmiştir.

ALİ ŞÜKRÜ B. (Trabzon) — Efendim, istifa eden Heyeti Vekilenin yerlerine diğer vekiller intihabedilinceye kadar vazifeleri başında bulunmaları gayet tabiî bir keyfiyettir. Yalnız geçen gün kabul edilen bir kanunda muhdes bir vekâlet vardır ki, o da Heyeti Vekile Riyasetidir. Binaenaleyh bu esasen vekiller arasında mevcud olmıyan bir makamdır, o makam el'an boştur. Bu itibarla bugün Heyeti Vekile Riyasetinin intihabının ikmal edilmesini teklif ediyorum. (Bugün olmaz, sesleri)

REİS — Efendim, Heyeti Aliyenize mâruzatım meyanında Erkânı Harbiyei Umumiye Reisi Paşa Hazretlerinin aynı zamanda İcra Vekilleri Riyasetinden de istifası mevzuubahistir. Bendeniz de teklif ederken aynı zevatın, aynı vazaifi ifa etmesini teklif ettim, bendeniz aynı suretle Heyeti Celilenize arz ettim ve o suretle ittifaka yakın bir ekseriyetle kabul edilmişti.

ZİYA HURŞİD B. (Lâzistan) — Reis Bey söz isterim. Efendim istifa eden Heyeti Vekilenin Vekâleten işe bakmaları yeni bir Hükümet intihabedilinceye kadardır. Bugün İcra Vekilleri Reisini intihabedecek olursak tabiî yerine geçer. (Acelesi ne sesleri) Tabiî efendim bugün reislerini intihabetmek mecburiyetindeyiz. (Gürültüler, hayır sesleri) Ne zamana kadar intihap devam edecek? Bir an evvel İcra Vekilleri Reisini intihabetmeliyiz.

ALİ ŞÜKRÜ B. (Trabzon) — Efendim zannediyorum ki, zühul vardır. Gerçi Heyeti Vekile Reisi ve Erkânı Harbiyei Umumiye Vekili Fevzi Paşa Hazretleri istifalarında Erkânı Harbiyei Umumiye Vekâletinden ve İcra Vekilleri Riyasetinden istifa ediyorum, diyor. Fakat İcra Vekilleri Riyasetinden bu istifa; bize ait değil, Heyeti Vekileye aittir. Binaenaleyh bizim bu istifanameyi kabul edip etmememiz mevzuubahis değildir. Şimdi zaten maslahatın icabatından olmak üzere...

Dr. MAZHAR B. (Aydın) — Kanunun maslahatı icabıdır.

ALİ ŞÜKRÜ B. (Devamla) — Heyeti Vekile Reisi Fevzi Paşa Hazretleri değildir. Fevzi Paşa Hazretleri kendi arkadaşları meyanından, kendi aralarında intihabolunmuş bir Reistir. Binaenaleyh bizim kabul ettiğimiz kanun mucibince elyevm o makam müstakil bir makamdır ve o makam bugün açıktır, Vekâleti yoktur. İsterseniz Fevzi Paşa Hazretlerini tekrar o makam için intihabedebilirsiniz, o da başka. Yalnız maslahatın icabatından olmak üzere bugün İcra Vekilleri Reisinin intihabında büyük bir faide görüyorum. Çünkü diğer birtakım arkadaşları da istifa ediyor. Olabilir ki, Heyeti Muhtereme tekmil vekilleri yerlerinde ipka eder, olabilir ki, bâzılarını tebdil eder. Fakat bunun için de Reis olacak zatın bugün intihabında bir beis yoktur kanaatindeyim.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Efendim evvelden Ali Şükrü Bey; Teşkilâtı Esasiye Kanununun maddei mahsusası mucibince Makamı Riyaset yoktur, o yeniden ihdas edilmiştir. (Ne Makamı Riyaseti?... Heyeti Vekile Riyaseti, deyiniz sesleri)

TUNALI HİLMİ B. (Devamla) — Heyeti İcraiye Vekilleri Reisi yoktur, diyorlar. Halbuki vardır efendiler. Nitekim kanun zikretmiştir.. Fakat sonuncu kanunda buradan doğrudan doğruya intihabedilecek, fakat birinci kanunda İcra Vekilleri Heyeti Reisinin kendileri tarafından ve içlerinden intihabedilmesi sureti var. Binaenaleyh yine vardır, yine vardır.

İkincisi: Âtiyen böyle bir intihaba girişmek faydalı mıdır, değil midir? Ben nasılsa geç kaldım; Dahiliye Vekâleti için rey verdim. Fakat ne düşündüm; ne taşındım, ancak fikrime mutabık buldum ve reyimi verdim.

ZİYA HURŞİD B. (Lâzistan) — Herkes sizin gibi değil...

TUNALI Hilmi B. (Devamla) — Binaenaleyh hiç olmazsa yarım saatlik bir istişareden sonra intihabı yapalım. Yoksa böyle intihaba birdenbire girişmek; bir takım tehlikeler karşısında bulunan koskoca bir milletin başına azîm bir felâketi intacetmek demektir. Bahusus âteşli ateşli meydana getirilen yeni kanunun intihabatı da ateşli ateşli değil soğukkanlılıkla olmalı. (Bravo, handeler).

FEYZİ Ef. (Malatya) — Böyle mühim intihabat bir günde olmaz. Bunu Çarşamba gününe tehir ederiz. Ve dûrudiraz düşünürüz ve intihabedeceklerimizi intihabederiz.

HAKKI HAMİ B. (Sinob) — Efendim, kanunun Meclisi Âlinizce kabul edildiği dakikada Dahiliye Vekâletinin bir an dahi boş kalması caiz olmıyacağına binaen bugün bir vekilin intihabına lüzum gösteren maslahatı âmme bugün yine şu dakikada daha ziyade ehemmiyetle kendisini göstermiştir. Filhakika Heyeti Vekile istifa etmiş ve istifanameleri üzerine yeni bir intihap yapılıncaya kadar kendilerinin ifayi vazife etmeleri Meclisi Âlice karargir olmuş ise de şu ifayi vazife bilintihap meydana getirilecek olan bir Heyeti Vekilenin icrayı vazife edeceği kadar kuvvetli değildir. Eğer öyle olmak lâzımgelseydi intihaba hacet kalmazdı.

Sonra bendeniz anlamıyorum. Bir kanun kabul edildi. Eski kanun mucibince Heyeti Vekile Reisiyle İcra Vekillerinin istifanameleri şurada okunduktan sonra niçin İcra Vekillerinin ve İcra Vekilleri Reisinin intihabına bugün başlanmıyor da, bugün dursun deniyor ve istifanameler üzerine verilen kararla yerlerine başka zevat intihabedilinceye kadar vekâleten ifayı vazife etsinler deniyor da, filân güne kadar denmiyor. Binaenaleyh şu dakikadan itibaren Meclisi Âliniz ekseriyetle karar verirse İcra Vekilleri de, İcra Vekilleri Reisi de intihabedilecek. Bir hafta sonra intihabedilecek derse, bir hafta sonra intihabedilir. Nasıl ki Dahiliye Vekili için, bugün intihap yapılmasına karar verdiniz, ve bugün intihap yapılmıştır; binaenaleyh bu da bugün yapılır. Heyeti Celilenize arz ediyorum, ihmali, tehiri doğru değildir. Ama Heyeti Celileniz kanaati âcizaneme iştirak etmez, o başka. Binaenaleyh şu takriri takdim ediyorum. Bugün İcra Vekilleri Reisinin hemen intihabını teklif ediyorum. Ve İcra Vekillerinin intihabı dahi bittabi onu mütaakıben yapılması lâzımdır.

ALİ SÜRURİ Ef. (Karahisarı Şarki) — Efendim İcra Vekillerinin zannı âcizanemce asla varidolmıyan bir sebep dolayısiyle bugün istifanameleri okundu. Ve Heyeti Celile yeni intihap yapılıncaya kadar eski İcra Vekillerinin vazifelerinde devamını ittifaka yakın bir ekseriyetle tahtı karara aldı. Heyeti Celilenin ittihaz buyurduğu şu kararda Fevzi Paşanın hem Erkânı Harbiyei Umumiye Vekâletini ve hem de İcra Vekilleri Riyasetini ifa edeceği sarahaten mündemiçtir. Bu tevil kabul etmez. Çünkü verilen karar Heyeti sabıkanın vaziyeti mevcudesini yeni intihabatın icrasına kadar idamedir. Bunun başka mânası yoktur. Binaenaleyh Ali Şükrü Bey biraderimizin mütalâalarını ancak bugün intihap yapılmak zemininde telâkki etmek caiz olabilir. Yoksa diğer vekiller yerlerinde kalacak. Fakat İcra Vekilleri Riyaseti bu dakikada münhaldir, demek katiyen muvafık değildir. Şimdi intihaba başlanıp başlanmamak meselesine gelince, beyefendiler; İcra Vekâletleri ne derece mühim ise İcra Vekilleri Riyaseti de o derece mühimdir.

ALİ ŞÜKRÜ B. (Trabzon) — Daha mühimdir.

ALİ SÜRURİ Ef. (Devamla) — Bugün okunan istifanameler üzerine hepimiz acaba bir fikri mahsus edine bildik mi?. İcra Vekilleri Riyasetine kimi intihabedeceğiz? Ali Şükrü Bey biraderimiz ve belki bâzı rüfekâ bir fikir edinebilmişlerdir. Ve rey verecekleri zevatı kararlaştırmışlardır. Fakat ben zannediyorum ki, ekseriyeti

azîme henüz bir fikir edinememişlerdir. Rica ederim öyle acele ederek bilâhara daha mühim vaziyetlere düşmüş olmıyalım. Bugünlük teenni edelim, müşavere edelim, yapacağımız intihapta isabeti daha ziyade temine çalışalım, başka zemin yoktur efendim.

MÜFİD Ef. Kırşehir) — Efendim bugünkü istifanameler karşısında arkadaşlarımdan bâzıları içtihadatını Meclisi Âliye arz ettiler. Fakat bendenizin Heyeti Muhteremlerinden rica edeceğim bir nokta vardır ki, Ali Şükrü Bey biraderimizin buraya çıkıp beyanatta bulunmasından evvel Meclisi Âliniz ehemmiyeti mahsusayı haiz, ittifaka karip bir karar ittihaz buyurmuştur. Şimdi Meclisi Âli kendi tarafından tamam olan bir kararı nakza sâi vaziyette bulunacağını da nazarı dikkate alarak hemen intihabata başlanmasını Heyeti Muhteremenizin kabul etmiyeceğine emin olduğumdan intihabın iki gün sonra, üç gün sonra yapılmasına Heyeti Celile karar vererek meseleye nihayet verilir. Bu suretle mesele hallolunduktan sonra başka mütalâa dermeyan etmeye de sebep kalmamış olur.

REŞİD AĞA (Malatya) — Bendeniz Heyeti Aliyenizden bir şey istirham edeceğim. Heyeti Vekilenin istifası okundu. Heyeti Vekile intihabolununcaya kadar sabık vekillerin yine vazife başında bulunmasına Meclisi Âlice karar verilmiştir. Bendenizce Namzetlik Kanununun tayyedilmesinin eskiden intihabolunan İcra Vekillerine alâkası yoktur. Çünkü bir kanunun makabline şümulü yoktur. Bunlar zannedersem itimat, ademiitimat meselesini tazammun eder. Bendenize kalırsa hepimizin eski vekillere itimadı vardır. İstirham ederim, tekrar intihap yapmaya lüzum yoktur. Bundan dolayı vekiller istifanamelerini geri alsınlar, intihaba lüzum kalmasın. Çünkü yapılan kanunun makabline şümulü yoktur. Mabadine vardır. Binaenaleyh Heyeti Vekilede bulunan zevata ademiitimat değil, itimadımız vardır. Teklifimi kabul buyurmanızı Heyeti Aliyenizden istirham ederim.

REİS — Efendim müzakerenin kifayetine dair bir takrir vardır.

Riyaseti Celileye

Müzakere kâfidir.

Malatya Mebusu
Feyzi

REİS — Müzakerenin kifayetini kabul edenler lûtfen ellerini kaldırsın. Müzakerenin kifayeti ekseriyetle kabul edilmiştir, efendim.

Malatya Mebusu Feyzi Efendinin bir takriri vardır, okuyacağız.

Riyaseti Celileye

Dûrudiraz düşünülmek üzere İcra Vekillerinin Çarşamba günü intihabedilmesini teklif eylerim.

10 Temmuz 1338
Malatya Mebusu
Feyzi

REİS — Bu takriri kabul edenler lûtfen ellerini kaldırsın. Takrir ekseriyetle kabul edilmiştir.

ZİYA HURŞİD B. (Lâzistan) — Reis Bey bu, İcra Vekillerine aittir. Halbuki Reis intihabı için de ayrıca takrir vardır.

REİS — Efendim tereddüt hâsıl oldu. Filhakika takrirde Reisten bahsedilmemiştir. Sinob Mebusu Hakkı Hami Beyin bir takriri vardır.

Riyaseti Celileye

İcra Reisi intihabına bugün başlanmasını arz ve teklif eylerim.

Sinob Mebusu
Hakkı Hami

Riyaseti Celileye

İcra Vekilleri Heyeti Reisi intihabının bugün yapılmasını teklif ederim.

9 . VII . 1338
Lâzistan Mebusu
Ziya Hurşid

REİS — İcra Vekilleri Heyeti Reisinin bugün intihabedilmesi hakkındaki teklifi kabul edenler lûtfen ellerini kaldırsın. Ekseriyet hâsıl olmamıştır. Şu halde efendim İcra Vekilleri Reisi intihabı da İcra Vekilleri gibi Çarşamba günü icra kılınacaktır. Bir nokhtayı tasrih etmeye, cereyan eden münakaşa neticesinde bir tereddüdü mucibolmamak üzere, ihtiyacı katî vardır. Bendeniz bidayette reye korken İcra Vekilleri Riyasetini deruhde eden zatın aynı zamanda Erkânı Harbiyei Umumiye Vekili olarak istifa ettiğini takririnde okumakla beraber reye koydum. Yani Reis olan zat Erkânı Harbiyei Umumiye Vekilliğini vekâleten ifa ettiği gibi diğer vazifeyi de ifa edecektir. (Tabiî sesleri)

ALİ ŞÜKRÜ B. (Trabzon) — Tabiî, ama kanuna muvafık olmaz.

REİS — Şu noktayı anladığım gibi izah edeyim. İcra Vekilleri Heyeti Reisinin muayyen bir vazifesi vardır. Yani o vazifenin tebdil edildiğine dair Heyeti Aliyenizce kabul edilmiş ortada bir kanun yoktur.

ZİYA HURŞİD B. (Lâzistan) — Ama ortada Reis yoktur.

Yahya Galib B. (Kırşehir) — Niçin yokmuş efendim?

REİS — Efendim ruznamemizin müzakere edilecek maddesi Müdafaai Milliye bütçesidir. Esbabı mucibe mazbatasını okuyarak müzakeresine başlıyoruz. (Vekil yok sesleri) Vekil asıl gibi mesuldur efendim.

TEVFİK RÜŞDÜ B. (Menteşe) — Efendim, geçen gün Meclisi Âlide Ziraat Bankası bütçesiyle birlikte müzakere edilmek üzere Ziraat metketebine ait bir kanunun müzakeresi kararlaşmış idi. Binaenaleyh başlamış olan müzakere bitmiş değildir. Müdafaai Milliye bütçesi esaslı bir bütçedir. Binaenaleyh Meclisin evvelce verdiği karar mucibince Ziraat Bankası bütçesiyle müzakeresi takarrür eden lâyihanın müzakeresine devam zarureti vardır.

HASAN BASRİ B. (Karesi) — Efendim, bütçelerin Heyeti Vekilenin intihabından sonra müzakeresi lâzımgelir kanaatindeyim. Vakaa Heyeti Vekilei hazıra yeni intihabat icra edilinceye kadar yerinde kalacaktır. Fakat bütçe müzakeratı esnasında bir vekilin vukubulacak müdafaatı Meclisçe tetkik edilip Meclisin kararına iktiran ettikten sonra bu karar vekil için bir veçhe teşkil edeceği için bu veçheyi vakitli vakitsiz tebdil imkânı olmadığından bütçe müzakeratının Heyeti Vekilenin katî surette intihabını mütaakıp icra edilmesi katiyen lâzımdır. Binaenaleyh acele etmiyelim. Heyeti Vekile intihabına katî bir neticeye iktiran edinceye kadar tehir edelim. En muvafıkı budur.

MÜDAFAAİ MİLLİYE VEKİLİ KÂZIM Pş. (Karesi) — Efednim bu yeni intihabat yapılıncaya kadar bütçe müzakeresinin tehirini rica ederim. Yeni intihabat yapılır. Ondan sonra müzakere edilir efendim.

REİS — Müdafaai Milliye Vekili Paşa Hazretleri yeni intihabat yapılıncaya kadar bütçe müzakeresinin tehirini teklif ediyorlar. Kabul edenler lûtfen ellerini kaldırsın. Müdafaai Milliye bütçesinin, Müdafaai Milliye Vekili Paşa Hazretlerinin teklifi veçhile. tehiri kabul edilmiştir.

SALÂHADDİN B. (Mersin) — Heyeti Celilenin kabul buyurduğu bu kararı bendeniz de temenni edecektim. Fakat şimdi işsiz kaldık. Binaenaleyh işsiz kaldığımızın sebebi ne olduğunu bir kere Heyeti Aliyenin düşünmesini rica ederim. Bendeniz heyeti umumiye hakkında söz alınamıştım. Arkadaşlarımız muhik olan noktai nazarlarını dermeyan ettiler, bâzı arkadaşlarımız da yine muhik olarak düşünmeye mahkûm oldular. Fakat bakınız efendiler, şimdi oturmaya mahkûmuz ve boş durmaya mahkûmuz. (Hayır sesleri) İcra Vekillerinin intihabına dair kanun kabul edilirken ve zaten cereyanı müzakere ve münakaşa esnasında zaten tahaddüs edecek vaziyet Heyeti Aliyenizce malûm idi, binaenaleyh Heyeti Aliyenizce bir karar verilmiştir. Bendeniz cereyan eden müzakereyi ders ve ibret olmak üzere burada yalnız tekrar ettim.

REİS — Efendim Müdafaa Milliye bütçesi tehir edildiğine ve bu da Heyeti Aliyenizce kabul edildiğine nazaran tensip buyurursanız ruznamemizde sıra ile müstacel mevaddan birini tercihan müzakere ederiz, bu tekâliften birini mevzuu müzakere ittihaz edelim.

ALİ CENANİ B. (Gazianteb) — Efendiler Ziraat Bankası bütçesinin teferruatından bir kanun vardı, bu bütçenin teferruatındandır. Daha bütçeye müteferri yedi sekiz tane kanun lâyihası vardır. Hangisini arzu ederseniz onu bugün çıkarırız. Tabiî hepsi ruznamededir. Zaten bugünü bütçeye tahsis etmiştiniz. Ona da halel gelmemiş olur. Tabiî bütçe de ruznamededir. Efendim Ziraat Bankasında tahsisatını kabul ettiğiniz bir Ziraat Mektebi kanunu vardır. Bu bütçeye müteferri bir kanundur ve o kanun çıkmazsa orasını idare mümkün olamaz.

REİS — Ziraat Mektebine aidolan ve Ali Cenani Beyin teklif ettiği kanunun müzakeresini bugün kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmemiştir efendim.

Efendim Karesi Mebusu Basri Beyin bir takriri var.

Riyaseti Celileye

Her vekâlet bütçesi müzakeresinin intihap neticesine talikini teklif ederim.

Karesi
H. Basri

REİS — Karesi Mebusu Basri Beyin teklifini kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmedi efendim.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Meclis bütçesi var Reis Beyefendi...

REİS — Efendim müstacel ruznamemizde teşkilât ve kadroların encümenlerce tetkikine dair Erzurum Mebusu Hüseyin Avni Beyin teklifi vardır. Müzakeresine başlanmıştı. Tensip buyurursanız bugün devam edelim.

HASİB B. (Maraş) — Ondan evvel İstiklâl mahkemeleri vardı Beyefendi...

REİS — Teşkilât kadrolarının tesbitine dair Erzurum Mebusu Hüseyin Avni Beyin takririnin müzakeresini kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmedi efendim.

Celseyi on dakika teneffüs için tatil ediyorum.

Hitamı celse; saat : 3,25

ÜÇÜNCÜ CELSE

Bed'i müzakerat; saat : 3,50

REİS — Reisisani Rauf Beyefendi

KÂTİP : Ziya Hurşid Bey (Lâzistan)

REİS — Efendim celseyi küşadediyorum. Çarşamba günü saat bir buçukta içtima edilerek intihabat icra olunmak üzere, celseyi tatil ediyorum.

Hitamı müzakerat; saat : 3,52

İçtimaı âti ruznamesi

Zaptı sabık hulâsası
Heyeti Vekile intihabı

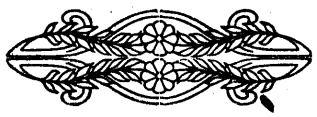

T. B. M. M. Matbaası